

**ZAUTRA,
A ZAUTRA,
A ZAS
ĎALŠIE
ZAUTRA
GABRIELLE
ZEVIN**

MOTÝĽ

NEW YORK TIMES BESTSELLER

ZAJTRA.
A ZAJTRA,
A ZAS
ĎALŠIE
ZAJTRA

**ZAJUTRA,
A ZAJUTRA,
A ZAS
ĎALŠIE
ZAJUTRA**

**GABRIELLE
ZEVIN**

VYDAVATEĽSTVO MOTÝĽ

TOMORROW, AND TOMORROW, AND TOMORROW

Copyright © 2022 by Gabrielle Zevin

This edition is published by arrangement with Sterling Lord Literistic,
Inc. and Andrew Nurnberg Associates Prague.

All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form.

Translation © Mária Koscelníková, 2023

Poems by Emily Dickinson translation: Milan Richter

Jacket image: The Great Wave (detail) by Katsushika Hokusai. The Metropolitan Museum
of Art, New York.

Jacket design © John Gall

Slovak edition © Vydavateľstvo Motýľ, s. r. o., 2023

www.vydavatelstvomotyl.sk

Tlač: TBB, a. s., Banská Bystrica

ISBN: 878-80-8164-325-5

Opět venujem H. C. – kolegovi a hernému parťákovi.

O láske vieme toľko,
že pre nás tu všetkým je.
Stačí, ak primeraná je
ťarcha koľají, ktorú vryje.

– EMILY DICKINSONOVÁ

OBSAH

I Choré deti	11
II Vzory	75
III Unfair Games	141
IV Both Sides	193
V Pivotovanie	229
VI Manželstvá	269
VII NPCčko	301
VIII Our Infinite Days	327
IX Pioneers	361
X Vyryté ťarchy koľaji	391

I

CHORÉ DETI

1

Ešte pred tým, než si Mazer vymyslel prezývku Mazer, bol iba Samson Mazer, a pred tým, než bol Samson Mazer, sa volal Samson Masur – stačilo zmeniť dve písmená a z milého, pôvodom židovského, chlapca sa stal profesionálny staviteľ svetov – a väčšinu svojho detstva bol len Sam, zapísaný ako S.A.M. v sieni slávy najvyššieho skóre arkády *Donkey Kong* u starého otca, ale predovšetkým Sam.

V jedno neskoré decembrové popoludnie na konci dvadsiateho storočia vyšiel Sam z metra a predieral sa k eskalátoru. Cestu mu hatala lenivá masa ľudí, zhyponotizovaná reklamou na stanici. Meškal na stretnutie s konzultantom, ktoré neustále odkladal asi mesiac, no obaja sa zhodli, že by sa mali stretnúť ešte pred zimnými medzisemestrálnymi prázdninami. Ak mal Sam možnosť, davy obchádzal – neobluboval byť súčasťou davu či sa s ním deliť o akúkoľvek inú masovú udalosť. Tomuto davu sa však nedalo vyhnúť. Ak sa chce dostať do nadzemného sveta, musí sa cezeň doslova pretlačiť.

Mal oblečený obrovský námornícky kabát zdedený po spolubývajúcim Marxovi, ktorý si ho kúpil v meste ešte v prvom ročníku v obchode s nadbytočným námorníckym tovarom. Práchnivel mu v igelitke skoro celý semester, kým ho Sam nepožiadala, či si ho môže požičať. Terajšia zima bola neúprosná. Bol už síce apríl, ale cyklón nor'easter (V apríli! Ach, tieto massachusettské zimy sú šialené!) zrazil Samovi hrebienok dostatočne na to, aby sa ponížil a požiadala Marxa o ten Bohom zabudnutý kabát. Sam predstieral, že sa mu štýl kabáta páči a Marx mu podľa očakávania povedal,

nech si ho teda vezme. Podobne ako väčšina vecí kúpených v obchode s nadbytočným námorníckym tovarom bol aj tento kabát stuchnutý, zaprášený a slúžil ako pripomienka mŕtvych chlapcov, preto sa Sam ani nepokúšal uvažovať, prečo bol nadbytočný. Hrial ho však oveľa viac než tá vetruvzdorná bunda, ktorú si priniesol z Kalifornie ešte v prvom ročníku. Tento kabát zároveň podľa neho kamuflaval jeho veľkosť. Bol až smiešne tvarovaný, čím zo Sama spravil menšieho a chlapčenskejšieho človeka.

Znamená to teda, že dvadsaťjedenročný Sam Masur nemal postavu vhodnú na sácanie a strkanie, preto sa zo všetkých síl snažil davom preklučkovať a cítil sa ako ten prekliaty obožiteľník z videohry *Frogger*. Vyslovoval vety typu „prepáčte“, aj keď neboli úprimné. Sam si pomyslel, že na spôsobe fungovania mozgu je vskutku krásne, že môžeme povedať „prepáčte“, ale myslieť pritom „chodte do riti“. Iné platí pre románové, filmové a herné postavy: pokiaľ to nie sú nespoľahliví rozprávači či vyslovene vymedzené šialené alebo zlodejské charaktery, zožerieme im to, čo robia alebo ako sa správajú, aj s navijakom. No pokiaľ ide o ľudí, tých je nutné brať s rezervou. Nech už sme obyčajní, slušní a vo svojej podstate čestní, nevieme prežiť deň bez toho jediného nenahraditeľného kúska kódu mozgu, ktorý nám umožňuje povedať jednu vec, a pritom myslieť, cítiť, či dokonca urobiť inú.

„Nemôžete nás obísť?“ zrukol na Sama muž v čierno-zelenej makramé čapici.

„S dovolením,“ povedal Sam.

„Dočerta, takmer sa mi to ukázalo,“ zakliala si popod nos žena s dieťaťom na rukách, ktorú Sam predbehol.

„Prepáčte,“ povedal Sam.

Občas niekto z davu chvatne odišiel a nechal v ňom medzeru. Medzery boli Samovou príležitosťou uniknúť, no akosi ich okamžite zaplnili ďalší ľudia túžiaci po rozptýlení.

Už bol takmer pri eskalátore, ale dav sa niekam pozeral, a tak sa tam pozrel tiež. Predstavil si, ako by o tomto incidente na

stanici metra povedal Marxovi a ten by sa ho spýtal: „A to si nebol zvedavý, na čo sa dívajú? Svet je plný ľudí a vecí, mohol by si sa aspoň na chvíľu prestať správať ako taký mizantrop.“ Samovi sa nepáčilo, že ho Marx považoval za mizantropa, hoci ním bol, a preto sa tam pozrel. Vtedy zbadal svoju starú priateľku Sadie Greenovú.

Niežeby ju počas uplynulých rokov vôbec nevidel, boli totiž stálymi návštevníkmi vedeckých veľtrhov, akademickej hernej ligy a rôznych iných súťaží (z oblasti rétoriky, robotiky, kreatívneho písania, programovania). Ak ste navštevovali priemernú verejnú strednú školu na východe (Sam) či fajnovú súkromnú školu na západe (Sadie), okruh losangeleských inteligentných deciek bol rovnaký. Ukradomky na seba hľadeli v miestnosti plnej vedátorov – občas sa naňho dokonca usmiala, akoby na zmiernenie napätia – a potom ju pohltil lačný hlúčik atraktívnych a múdrych deciek, ktoré ju neustále sprevádzali. Boli to síce rovnakí chalani či dievčatá ako on, no boli bohatší, belší a mali lepšie okuliare a belšie zuby. Sam netúžil byť ďalším škaredším čudákom krútiacim sa okolo Sadie Greenovej. Občas o nej rozmýšľal ako o darebáčke a fantazíroval, že ho urážala – že sa mu obracia chrbtom alebo uhýba pohľadom. Sadie však nič z toho nespravila – no radšej mala.

Vedel, že chodila na MIT, a keď sa dostal na Harvard, premýšľal o tom, či na ňu niekde natrafí. Nasledujúceho dva a pol roka však nespravil nič pre to, aby sa to stalo. A ani ona.

No teraz Sadie Greenová z mäsa a kostí stála tu na stanici. Už len pri pohľade na ňu sa takmer rozplakal. Akoby bola matematický dôkaz, ktorý mu mnohé roky nedopínal, no teraz, s odstupom času a odpočinitý, ho zrazu pochopil. *A je to Sadie*, pomyslel si. *Presne.*

Už sa ju chystal osloviť menom, ale neurobil to. Ohromilo ho, koľko rokov už prešlo, odkedy boli so Sadie naposledy osamote. Ako napriek tomu, že je stále taký mladý, mohlo ubehnúť tak veľa

rokov? A prečo zrazu tak ľahko zabudol na to, že ju neznášal? Pomyslel si, že čas je jedna záhada. No na druhý pohľad túto myšlienku prehodnotil. Čas sa dal matematicky vysvetliť, ale srdce – respektíve tá časť mozgu zhmotnená v ňom – bolo záhadou.

Sadie odvrátila pohľad od miesta, kam sa díval dav, a teraz kráčala k prichádzajúcej červenej linke.

Sam na ňu zakričal: „SADIE!“ Okrem tradičného burácania prichádzajúceho vlaku znela stanicou typická ľudská vrava. Tínedžerka hrala za drobné na husliach niečo od Penguin Cafe Orchestra. Muž s písacou podložkou oslovil okoloidúceho, či si naňho nájde chvíľku času kvôli moslimským utečencom v Srebrenici. Vedľa Sadie bol stánok, v ktorom predávali ovocné koktaily za šesť dolárov. Keď na ňu prvýkrát zavolať, akurát začal hučať mixér, z ktorého sa stuchnutým podzemným vzduchom niesla vôňa citrusov a jahôd. „Sadie Greenová!“ skríkol znovu. Stále ho nepočula. Zrýchlil krok najviac, ako vedel. Počas rýchlej chôdze mal nezmyselný pocit, že beží vo dvojici so zviazanými nohami.

„Sadie! SADIE!“ reval a pripadal si hlúpo. „SADIE MIRANDA GREENOVÁ! ZOMRELA SI NA DYZENTÉRIU!“

Konečne sa otočila. Pomaly si pohľadom premerala dav, a keď zbadala Sama, na tvári sa jej pomaly rozhostil úsmev ako v časozbernom videu kvitnutia ruže, ktoré raz videl ešte na strednej na hodine fyziky. Pomyslel si, že to bol nádherný úsmev, no obával sa, že možno trochu falošný. Kráčala k nemu, stále sa usmievajúc – na pravom líci sa jej objavila jamka a mala takmer nepatrne širšiu medzierku medzi zubami. Vtedy si pomyslel, že dav sa akoby rozostúpil pred ňou spôsobom, akým pred ním nikdy nikto neustúpil.

„To moja sestra zomrela na dyzentériu, nie ja, Sam Masur,“ povedala Sadie. „Ja som zomrela od vyčerpania po uhryznutí hadom.“

„A preto, lebo si nechcela zastreliť bizóna,“ dodal Sam.

„Je to plytvanie. To mäso len zhnije.“

Sadie sa mu vrhla okolo krku. „Sam Masur! Dúfala som, že na teba niekde natrafím.“

„Moje číslo je v zozname.“

„Nuž, možno som dúfala v osobné stretnutie,“ poznamenala Sadie. „A to sa mi teraz splnilo.“

„Čo ťa privádza na Harvard Square?“ spýtal sa jej Sam.

„Predsa Magické oko,“ odvetila hravo. Rukou pokynula pred seba a ukázala na reklamu. Sam si prvýkrát všimol asi meter a pol dlhý a meter široký plagát, ktorý menil dochádzajúci dav na hordu zombíkov.

POZRITE SA NA SVET ÚPLNE INÝMI OČAMI.
TIETO VIANOCE BUDE CHCIEŤ KAŽDÝ POD STROMČEK
MAGICKÉ OKO.

Plagát hýril odtieňmi vianočných farieb – smaragdovej, rubínovej a zlatej, ktoré pôsobili priam psychedelicky. Ak ste sa na plagát dívali dostatočne dlho, oklamal by váš mozog a ukázal by sa vám 3D obrázok. Volalo sa to autostereogram, a ak ste boli priemerne zručný programátor, vedeli ste ho poľahky vyrobiť. *Toto?* pomyslel si Sam. *Ach, čo len ľudí dnes nepobaví,* čudoval sa.

„Nepáči sa ti?“ zisťovala Sadie.

„Taký nájdeš v ktorejkoľvek intrákovskej spoločenke v kampuse.“

„Nie takýto, Sam. Takýto nenájdeš nikde, len na...“

„Na každej bostonskej stanici metra.“

„Tak iba v Spojených štátoch?“ zasmiala sa. „Tak čo, Sam, nechceš vidieť svet magickými očami?“

„Vždy sa dívam na svet magickými očami,“ odvetil. „Prekypujem detskou zvedavosťou.“

Sadie ukázala na asi šesťročného chlapca. „Pozri sa, akú mu to robí radosť! Práve sa mu to ukázalo! Výborne!“

„A tebe sa to už ukázalo?“ spýtal sa jej Sam.

„Ešte nie,“ priznala. „A teraz už musím naozaj chytiť ďalší vlak, inak budem meškať na hodinu.“

„Jasné, no iste máš ďalších päť minút, aby si uvidela svet magickými očami,“ dodal Sam.

„Možno nabudúce.“

„No tak, Sadie. Na hodinu pôjdeš aj nabudúce. Koľkokrát v živote hľadáš na niečo s vedomím, že všetci navôkol vidia to isté alebo prinajmenšom ich mozgy a oči reagujú na rovnakú vec? Koľko dôkazov o tom, že všetci sme v rovnakom svete, bežne zažiješ?“

Sadie sa smutne usmiala a jemne štychla Sama do pleca. „To bolo od teba to najSamovatejšie, čo si mohol povedať.“

„Sam sebou.“

Keď začula burácať odchádzajúci vlak, vzdychla si. „Ak neprejde pokročilé témy z počítačovej grafiky, bude to tvoja vina.“ Zaujala pozíciu a znovu sa zadívala na plagát. „Urobme to spolu.“

„Jasné, madam.“ Sam sa vystrel a uprel pohľad pred seba. Takto blízko vedľa Sadie nestál už roky.

Podľa pokynov na plagáte ste sa mali bez žmurkania zadívať na konkrétny bod, kým sa vám pred očami neukáže ukrytý obrázok. Ak to nefungovalo, mali ste podísť bližšie k plagátu a potom pomaly odstúpiť, no na stanici na to nebol priestor. Tak či onak, Sama ten ukrytý obrázok vôbec nezaujímal. Hádal, že to zrejme bude vianočný stromček, anjel, hviezda, aj keď asi nie Dávidova, ale niečo sezónne, otrepané a oslovujúce masy, niečo, čo malo predať viac Magických ôk. Sam odjakživa nebol schopný zbadáť ukrytý obrázok autostereogramu. Mal teóriu, že za to akosi môžu jeho okuliare. Kompenzovali jeho rozvinutú myopiu, a tak nemal dostatočne oddychnuté oči na to, aby jeho mozog odhalil ilúziu. A tak po dostatočnom množstve času (pätnásť sekúnd) sa Sam už nesústredil na plagát a začal zrakom skúmať Sadie.

Mala kratšie zvlnené vlasy a štýlovejší účes, no v rovnakej mahagónovej farbe, akú odjakživa nosievala. Jemné pehy na nose

mala stále rovnaké, pokožku mala stále olivovú, hoci bola bledšia, než si ju z detstva stráveného v Kalifornii pamätal, a uvidel aj popraskané pery. Oči mala rovnako hnedé so zlatistými škvrnami. Jeho matka Anna mala podobné oči a Samovi povedala, že ak má dúhovka takého škvrny, volá sa to heterochrómia. Vtedy si pomyslel, že to znie ako choroba, na čo by jeho matka mohla potenciálne aj zomrieť. Sadie mala na dúhovkách nebadane viditeľné polmesiace, no také mala aj ako dieťa. Napriek tomu však nadobudol pocit, že Sadie pôsobí unavene. Pri pohľade na ňu si pomyslel: *Tak toto znamená cestovať v čase*. Deje sa to, keď sa pozriete na človeka a zrazu ho vidíte naraz v prítomnosti aj v minulosti. Tento spôsob cestovania fungoval len vtedy, ak ste sa s niekým poznali dostatočne dlho.

„Ukázalo sa mi to,“ oznámila. Oči jej žiarili a tvárila sa presne tak, ako keď mala jedenásť. Sam sa rýchlo vrátil pohľadom k plagátu.

„Videl si to?“ spýtala sa ho.

„Áno, videl.“

Sadie sa naňho pozrela. „A čo si videl?“

„To,“ odvetil. „Bolo to neskutočne skvelé. Nehorázne sviatočné.“

„Naozaj si to videl?“ Sadie mykalo kútikmi úst. Dívala sa naňho tými veselými heterochromickými očami.

„Áno, len to nechcem vyzradiť niekomu, kto to ešte nevidel,“ skonštatoval a ukázal na dav.

„Fajn, Sam, je to od teba pozorné.“

Určite jej bolo jasné, že to nevidel. Usmial sa na ňu a ona mu úsmev opätovala.

„Je to zvláštne. Akoby ten čas, keď sme sa nevideli, ani neexistoval. Mám pocit, akoby sme chodievali každý deň práve na túto stanicu a dívali sa na tento konkrétny plagát,“ poznamenala Sadie.

„Klikli sme si,“ utrúsil Sam.

„Presne tak. A beriem späť to, čo som povedala predtým – že je to tá najSamovatejšia vec, akú si povedal.“

„SAMozrejme. Ty si...“ Kým toto hovoril, znovu sa rozoznalo vrčanie mixéra.

„Čo?“

„Že si na zlom námestí,“ zopakoval.

„Akože ,zlom námestí‘?“

„Si na Harvard Square, teda Harvardskom námestí, no mala by si byť na Central Square alebo Kendall Square. Nechodíš náhodou na MIT?“

„Tam býva môj frajer,“ odvetila Sadie, pričom tón jej hlasu naznačoval, že sa o tom nechce ďalej baviť. „Zaujímam ma, prečo sa to volá námestie. Veď nestojí na meste. Alebo áno?“ Prichádzal ďalší spoj. „To je môj. Ďalší.“

„Takto to už v doprave metrom chodí,“ zamrmlal Sam.

„Pravda. Príde vlak, potom ďalší a potom ďalší.“

„V tom prípade teraz bude najrozumnejšie ísť na kávu. Alebo čokoľvek, čo piješ, pokiaľ by káva bola pre teba priveľké kliše. Môžeme ísť na chai latté, matcha čaj, džús, šampanské... na svete je nekonečné množstvo nápojov, ktoré si môžeme vychutnať, vieš? Stačí nám len vyjsť po eskalátore a objednať si to, na čo máme chuť.“

„Rada by som, no musím ísť na tú hodinu. Prečítala som si sotva polovicu látky. Zachráni ma iba moja dochádzka a dochvíľnosť.“

„O tom pochybujem,“ povedal Sam. Sadie bola jedna z najmúdrejších osôb, aké poznal.

Znovu Sama rýchlo objala. „Rada som ťa stretla.“

Vykročila smerom k vlaku a Sam rozmýšľal, ako by ju prinútil zostať. Keby boli teraz v hre, dal by pauzu, reštartoval by ju, povedal by niečo iné, tentoraz správne vety. Vyhľadal by v inventári item, ktorým by Sadie prinútil zostať.

V zúfalstve si pomyslel, že si ani nevymenili telefónne čísla. V hlave hľadal spôsoby, akými sa v roku 1995 dalo niekoho vyhľadať. Za starých čias, keď bol ešte dieťa, by ste sa bez výmeny kontaktov s daným človekom už nikdy nenašli, no v súčasnosti